

Anders Knutsson

AGUÉLI | MUSEET

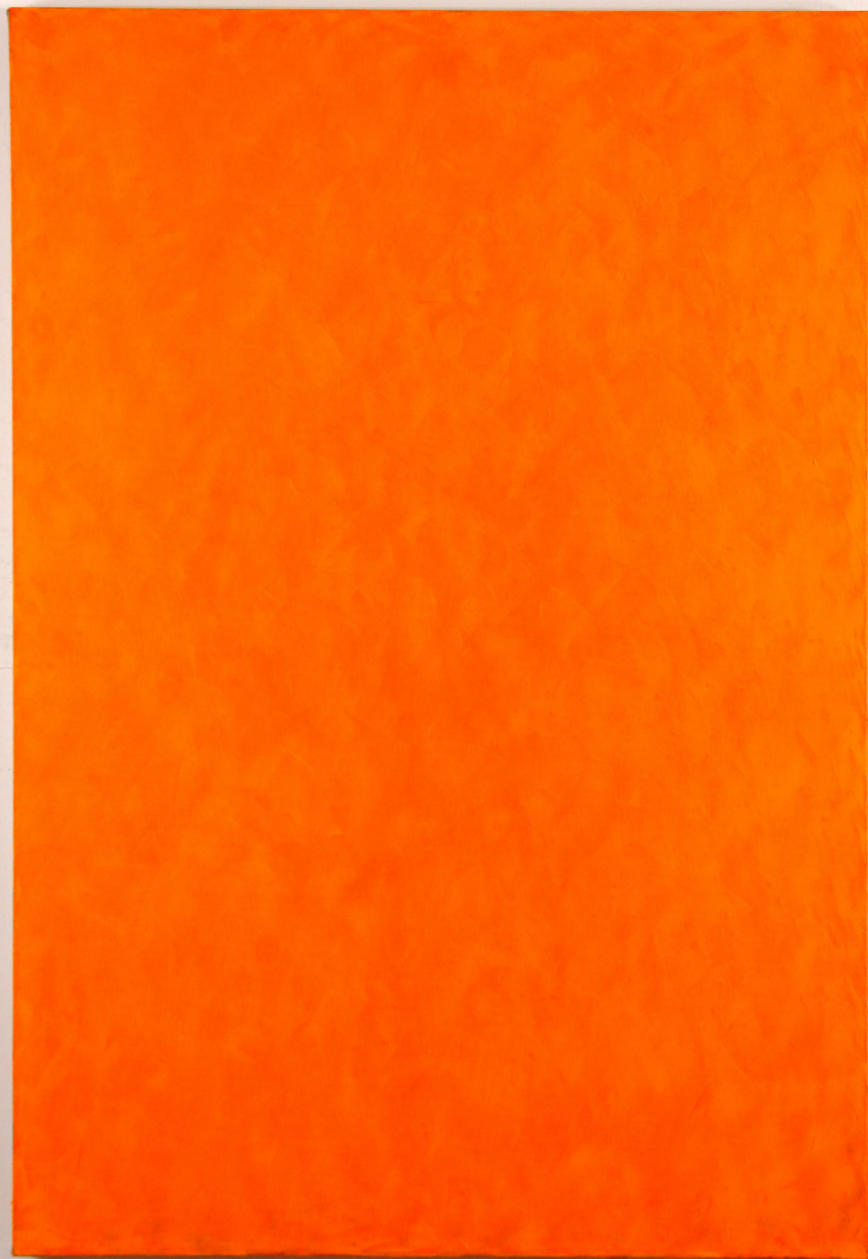
2 juli – 27 augusti 2016 | Aguélimuseet

I årets sommarutställning möter vi Anders Knutsson. Här ser vi ett konstnärskap där stor vikt läggs vid ljuset och hantverket. Ljuset var det väsentliga även för Ivan Aguéli, men det är olika aspekter av det som intresserar de båda konstnärerna. Då Aguéli talar om färgen och ljuset handlar det ofta om människans andliga förståelse av det. När man hör Anders Knutsson berätta om sin konst får man känslan av att det är en förtjusning över naturvetenskapens förunderliga principer och dess inverkan på oss som driver hans måleri framåt. Och ur detta skapar han poesi.

Flera av de verk som visas i Travershallen utgörs av dukar täckta med en enda färg i många lager. Det är inte självklart enkelt att förhålla sig till icke föreställande måleri, men om vi ger Anders Knutssons konst den tid den förtjänar och låter oss förföras av ljuset som spelar i färgen kan det sätta igång alla möjliga känslor och tankar. Om vi i hans självlysande målningarna tar tiden att uppleva hur de olika färgerna ändrar karaktär och vad som då händer med dem sinsemellan och med vår egen känsla av målningen när den förändras, så stannar upplevelsen kvar i medvetandet. Och det är naturligtvis så att ju mindre information konstverket ger desto mer utrymme finns det för oss att fylla i med vad vi själva behagar.

Den entusiasm man märker hos Anders Knutsson när han förevisar sitt måleri för en publik är smittande och dörren står vidöppen när han bjuder in till sin värld. När ljuset släcks och färgerna glöder på duken i ett föränderligt skådespel är det bara att låta sig ryckas med och hänföras.

Johanna Byström Sims, intendent

Anders Knutsson - Master of the Monochrome

Text: Bo Nilsson

Aret var 1979. Tillsammans med några vänner var jag på väg hem efter en vernissagefest på Malmö Konsthall. Utställningen med Denise Rénes konstnärer från Paris var inte särskilt upphetsande så vi var sugna på fler upplevelser. När vi passerade Galerie Nordenhake bredvid konsthallen var det fortfarande öppet och några vernissagegäster fanns fortfarande kvar i galleriet. Vi tittade nyfiket in och blev snabbt inbjudna av en amerikansk kvinna som presenterade sig som konstnärens hustru och snart blev vi introducerade för konstnären som visade sig ha svenskt påbrå. Det var så jag första gången träffade Anders Knutsson. Han hade lämnat Sverige för att skapa sig en karriär i USA. Efter några civila yrken hade han alltmer kommit att dras till måleriet.

I Anders Knutssons tidiga målningar kan man finna spår av en svensk expressionistisk målerisk tradition med melankoliska undertoner, men här finns inget av den utlevande måleriska gestikens emotionalitet. Målningarnas förenklade formspråk bestod av vertikala band som löpte över målningens yta. Här kan man ana ett släktskap med Barnett Newmans ”zips” som var ett sätt att öppna upp duken mot en annan ”andlig dimension”.

Med tiden löstes dessa formelement upp i en jämnare fördelning över hela målningens yta, där färgens optiska spel skapade en visuell dynamik som det är lätt att förknippa med impressionismens atmosfärska

genomsläpplighet. I sitt tidigare måleri fanns tydliga referenser till formella och måleriska lösningar inom det moderna måleriets fatabur som inte framstod som ett självständigt konstnärskap.

Vid tidpunkten för utställningen i Malmö hade Anders Knutssons måleri fått en självklarhet och en självständighet som närmade sig ett mästerskap. Målningarna uppvisade en materiell pondus som hade sitt upphov i en gedigen yrkeskunskap som liknar en slags grundforskning med en närmast vetenskaplig exakthet. Färgen hade dissekerats i sina minsta beståndsdelar i form av färgpigment som hade byggts upp igen med bindemedel och vax till en färgmassa som Knutsson själv har liknat vid ”peanut butter” ifråga om konsistens. Med palettknivens hjälp hade konstnären tryckt in färgmassan i dukens gräng. Resultatet blev en målerisk yta som bestod av lager på lager som både hade en hög färgtäthet men också en grad av transparens som ljuset kunde leka i. Vaxets förmåga att reflektera ljuset resulterade i att målningarna hade en visuell framtoning som bestod av många olika skepnader beroende på ljuset som faller på målningens yta.

Anders Knutssons enfärgade målningar hade en fysisk storlek som inte var särskilt vanlig i det svenska konstlivet i slutet av 1970-talet. I den amerikanska traditionen var dukarnas stora dimensioner vanligt förekommande, från den Abstrakta expressionismen på 1950-talet och in i popkonsten och

Se Orange, 100 x 70 cm, 2013-2015

minimalismen på 1960-talet. Det var inte i första hand ett machoförhållningssätt som baserade sig på vulgärföreställningen "biggest in the world". De stora dukarna var ett sätt att skapa en fysikalitet som inte bara involverade hela betraktarens synfält utan också kroppen. Anders Knutssons målningar var med några få undantag inte större än att dukarna kunde omfamnas och praktiskt förflyttas av en person i ett enda grepp. Målningarna fick därmed en balans som bar spår av mänskliga mått, som kanske kan ses som ett slags självporträtt.

Det var inte svårt att bli betagen av dessa målningar som både var kraftfulla, men samtidigt poetiska. De kom att representera en dubbelhet i form av en nordisk-romantisk tradition, men också en radikal estetisk hållning som hade sina rötter i det amerikanska konstlivet. Det kan tyckas vara en motsägelse, men det finns ett släktskap mellan den nordisk-romantiska traditionen och den amerikanska måleritraditionen som Robert Rosenblum utforskade i sin berömda essä *Modern Art and the Northern Romantic Tradition*. Denna dubbelhet kändes både hemtam och ny och blev för mig en personlig öppning mot ett utvidgat konstbegrepp där den manifesta enheten som genomsyrt konstutvecklingen hittills inte var allenarådande. Den dogmatiska modernismen kom att utmanas av en konstsyn med kulturella korsbefruktningar som framstod som synnerligen relevant i en tid som alltmer rörde sig mot en globalisering.

I Anders Knutssons måleri fanns det ytterligare en dimension som förankrade det i ett äldre måleri som inte var mindre attraktiv. Särskilt lockades jag av en stor

orange målning som bar namnet Danae och guldregnet och som anspelade på den mytologiska berättelsen hur Zeus förvandlade sig till ett guldregn för att befria en fångslad kvinna. Under historiens förlopp har ett flertal konstnärer använt myten om Danae till att gestalta en transsubstantiering av den fysiska materien till att bli immateriell kraft. Det är en perfekt metafor för den dubbelhet som har varit en av det moderna måleriets centrala frågeställningar. Konst som både kan uppfattas som ett fysiskt objekt som vilket som helst, men också som ett andligt tillstånd.

Under årens lopp har Anders Knutssons konstnärskap förändrats och tagit sig ett flertal olika inriktningar som hans experiment med lysande färgpigment, men också i form av experiment med ett figurativt formspråk med utgångspunkt från trädets fysionomier. Dessa experiment har varit ett sätt för Anders Knutsson att komma vidare i sitt måleri genom att tillfoga nya aspekter och erfarenheter. Det tycks emellertid som om han trots allt hela tiden kommer tillbaka till monokromen som tycks utgöra ett fundament för hela hans måleriska universum.

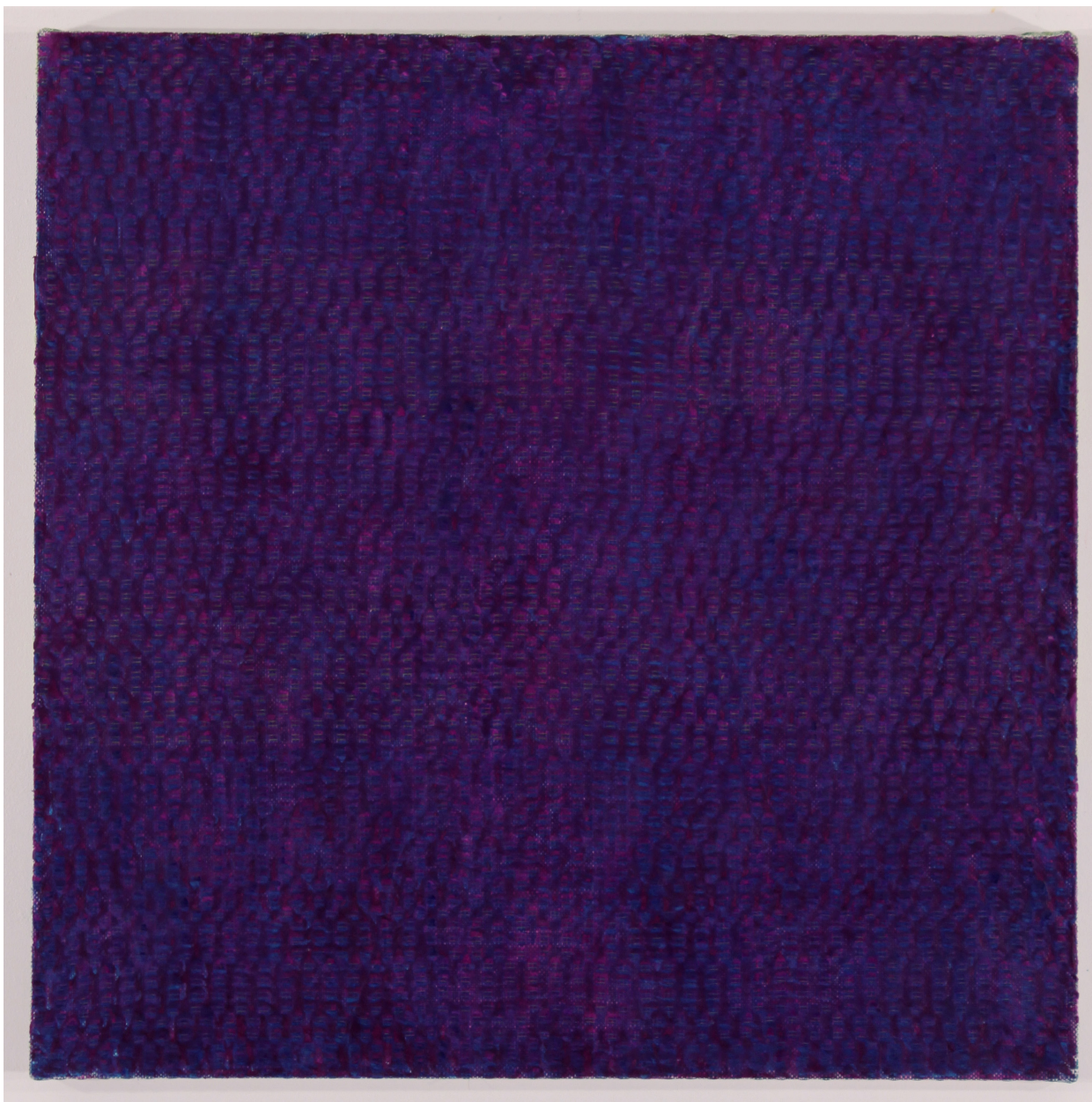
Anders Knutssons monokromer framstår som meditationer över och en motvikt till vår fragmenterade och specialiserade värld som blir alltmer nördig. I hans monokromer förenas en eftertänksam grundforskning i tillvarons fundamentala beståndsdelar med en solid hantverkstradition. Hans måleri har en förmåga att utvidga sig bortom den manifesta verklighetens materiella sida till en holistisk betraktelse som omfattar både det globala, naturen och andligheten i en stillsam meditation. Är inte detta ett fundament för ett mästerverk?

Victor's green, 86 x 104 cm, 2014

Föregående uppslag: t.v. #5, detalj, 2015, t.h. #20, detalj, 2015

Bluewater Dräll, 58 x 81 cm, 2014

Från ateljén i Brooklyn

Självlysande

Text: Anders Knutsson

De självlysande målningarna har en dubbel karaktär. Man ser en bild i ljus och en radikalt annorlunda i mörker. I mörker ger de ifrån sig ljus i olika färger, som dessutom ständigt förändras och avtar i styrka inför dina ögon. Detta uppnås genom att använda naturligt fosforescerande pigment.

Jag introducerades till detta, i målerikonsten, okonventionella materialet av konsnärskollegan Thomas Bacher, redan på slutet av 1970-talet. Det blev uppenbart för oss att det här materialet är visuellt spännande och har en kraftfull kreativ potential. Det är inte bara ännu ett pigment eller en ny färg, utan medför också ett mer komplicerat koncept, en idé med möjlighet att bidra något nytt till det traditionella måleriet såväl som till vårt sätt att se och uppleva en målning.

Efter min första förtjusning hade lagt sig började jag experimentera och upptäckte att det fanns mer hos det här materialet än jag först anade. Först och främst upplevde jag en egendomlig komplexitet i att jobba med två ”olika” målningar på en och samma duk! Dessutom kan man inte blanda ljus som man blandar färg. Emmiterat ljus följer helt enkelt andra lagar än reflekterat ljus. Regnbågens alla färger blir ju tillsammans ”vitt”, dvs soljus. Men blandar du de primära målarfärgerna får du svart. Att experimentera med dessa material var därför för mej som att resa till en oupptäckt kontinent, med endast en vag idé om möjligheterna. Jag frågade mig själv mer än en gång: Vad betyder allt detta egentligen? Är detta fortfarande måleri? Har jag trätt över någon osynlig gräns? Finns det någon gräns? Den begynnande oron byttes snabbt ut mot upphetsning av att upptäcka och bli överraskad av det okända.

Classic, 38 x 64 cm, 2001

Classic, 38 x 64 cm, 2001 (nedsläckt)

*Nästa uppslag: från ateljén i Brooklyn
med och utan ljus.*

AGUÉLI | MUSEET

Aguélimuseet öppnades 1962 i det övre våningsplanet i Varmbadhuset i Sala. Stadsläkare Carl Friberg hade testamenterat sin konstsamling till Nationalmuseum med den specificerade önskan att den skulle visas i Sala och det är främst denna som visas på Aguélimuseet. Det är Sveriges enskilt största Aguélisamling som även innehåller verk av Karl Nordström, Olof Sager Nelson, Carl Wilhelmson, Vera Nilsson, Sven X:et Erixson m fl.
Aguélimuseet visar även tillfälliga utställningar.

Museet drivs av Sala konstförening.

Alltid fri entré.

Vasagatan 17, Sala, 0224-138 20, www.aguelimuseet.se

För aktuell information om vårt program se vår hemsida eller följ oss på facebook.
www.facebook.com/aguelimuseet

Katalog: Jon Nyström, Johanna Byström Sims
Tryck: Hans Östh, H-Kopia

AGUÉLI | MUSEET

